

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО СТАНИМИР ЙОРДАНОВ с/у БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 50479/99)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

18 януари 2007 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

18/04/2007

Настоящото решение ще стане окончателно при условията определени в член 44 § 2 от Конвенцията. Върху него могат да бъдат извършени поправки по формата.

По делото Станимир Йорданов с/у България,
Европейския Съд за Правата на Човека (пето отделение), в състав
от :

Г-н П. ЛОРЕНЦЕН, *председател*,
Г-жа С. БОТУШАРОВА,
Г-н В. БУТКЕВИЧ
Г-жа М. ЦАЦА-НИКОЛОВСКА,
Г-да Р. МАРУСТ,
Ж. БОРРЕГО БОРРЕГО
Г-жа Р. ЖАЕГЕР, *съдии*,
и Г-жа С. ВЕСТЕРДИЕК, *секретар на отделението*,
След проведено съвещание на състава на 11 декември 2006 г.,
Постановява следното решение, прието на тази дата :

ПРОЦЕДУРА

1. В основата на делото се намира жалба (№ 50479/99) подадена срещу Република България и с която гражданинът на тази държава Станимир Асенов Йорданов ("жалбоподателя") сезира Съда на 24 ноември 1998 г. по силата на член 34 от Конвенцията за правата на човека и основните свободи ("Конвенцията").
2. Жалбоподателят, който е одобрен да се ползва с юридическа помощ се представлява от г-жа Й. Вандова, адвокат от София. Българското правителство ("Правителството") се представлява от своя агент Г-жа М. Коцева, от Министерството на правосъдието.
3. Жалбоподателят твърди, че не е спазено правото му за справедлив процес, поради това, че не е могъл да се яви и да се защитава пред правосъдието, което се е произнесло за налагането му на митническа глоба.
4. На заседание от 20 октомври 2005 г., Съдът декларира жалбата за допустима.

ФАКТИТЕ

I. ИЗЛОЖЕНИЕ НА ФАКТИТЕ

5. Жалбоподателят е роден през 1932 г. и живее в София
6. На неуточнена дата през 1994 г., жалбоподателят е бил разследван за квалифицирана митническа контрабанда, фалшифициране и използване на фалшификати. Известно време

след това, прокурорът прекратява част от наказателните преследвания за контрабанда и на 9 май 1995 г., предава делото на митническата администрация с оглед на евентуалното констатиране на митническо нарушение.

7. С протокол от 10 юли 1995 г., служители от главно управление на митниците установяват, че жалбоподателят се е опитал, с фалшива декларация, да изнесе 16 тона формамид (метанамид), химическа субстанция, чиито износ е бил поставен под разрешителен режим, в нарушение на закона за митниците.
8. С наказателно постановление от 11 декември 1995 г., генералният директор на митниците налага на жалбоподателя административна санкция под формата на глоба в размер на 633 025 стари български лева, равна на 30% от стойността на стоката, обект на нарушението.
9. Жалбоподателят обжалва това решение пред софийски районен Съд, като за нуждите на процедурата, посочва адрес на местоживееене, кантората на своя адвокат.
10. На 12 юни 1996 г. се провежда първо заседание по същество. Жалбоподателят не се явява, но е представен от адвоката си. По този повод адвокатът отново уточнява, че жалбоподателя трябва да бъде търсен в неговата кантора, тъй като е променил частния си адрес.
11. На 18 септември 1996 г. се провежда ново заседание, на което жалбоподателят е представен от адвоката си. По искане на защитата, Съдът разпорежда графологична експертиза на подписа от митническата декларация и отлага заседанието.
12. Заседанието от 30 октомври 1996 г. е отложено по искане на адвоката на жалбоподателя, който представя болничен лист. Същото става и на следващото заседание, насрочено за 3 декември 1996 г.
13. На 5 февруари 1997 г. се провежда ново заседание, на което не се явяват нито жалбоподателя, нито неговия адвокат. Съдебната призовка е била изпратена на стария адрес на жалбоподателя и е била върната с уточнението, че той не живее на посочения адрес. В кантората на адвоката не е била изпратена никаква призовка, въпреки предишното ѝ искане в това отношение. Взимайки предвид посоченото в призовката, Съдът счита, че жалбоподателят е пропуснал да го информира за промяната на адреса си и при тези обстоятелства, делото може да бъде разгледано в негово отсъствие.
14. С присъда от същия ден районният Съд потвърждава административното решение от 11 декември 1995 г. и наложената глоба.

15. На неуточнена дата, жалбоподателят сезира Софийският градски прокурора с искане за преразглеждане на решението от 5 февруари 1997 г. Той се позовава на нарушение на правата му за защита, тъй като нито той, нито адвокатът му не са могли да се явят на заседанието пред съда, поради нередовно призоваване. Той оспорва също така и решението по същество.
16. На 5 март 1998 г., прокурорът сезира Софийски градски Съд с предложение за преглед по реда на надзора, считайки, че нередовното призоваване на жалбоподателя и на неговия представител за съдебното заседание, са нарушили правото му на защита.
17. С писмо от 10 март 1998 г., жалбоподателят е информиран, че предложението на прокурора ще бъде разгледано на 9 април 1998 г. от Софийски градски Съд в закрито заседание. Жалбоподателят е бил поканен, да представи в седем дневен срок, в писмен вид, бележки и доказателствени средства, които би искал да представи. Неговият адвокат депозира защита приканваща Съда да отмени първото решение с мотива визиран в предложението на прокурора.
18. С решение от 25 май 1998 г., Съдът уважава искането за преразглеждане с мотивите изтъкнати от прокурора и отменя решението на районния Съд. Със същото решение, Съдът предприема разглеждане по същество на жалбата на жалбоподателя и констатира, че административната санкция е редовна по форма и я потвърждава по същество.

II. ПРИЛОЖИМИ ВЪГРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

A. Престъплението митническа контрабанда

19. Член 51 от закона за митниците от 1960 г. (текст отменен през 1998 г.) гласи, че всеки внос или износ на стоки, без знанието или разрешението на митниците или при отсъствието на декларация по предвидените правила, се наказва, за контрабанден износ, с глоба в размер от 20 до 100% от стойността на стоката. Квалифицираната митническа контрабанда, представлява престъпление и се наказва по член 242 от Наказателния кодекс.
20. По силата на член 62 и следващите от закона за митниците, митническите власти съставят протокол за всяко констатирано митническо нарушение. Въз основа на този протокол и когато нарушението не представлява престъпление, директорът на митниците издава наказателно постановление, с което налага

глоба. Това решение може да бъде обжалвано по закона за административните нарушения и наказания.

Б. Закона за административните нарушения и наказания.

21. По силата на член 59 и следващите от закона, решението за административна санкция може да бъде обжалвано пред съответния териториално компетентен районен Съд. Съдът се произнася при състав само от един съдия. Той има правото да потвърди, отмени или измени административното решение. Съгласно член 61:

„ 1/ Извършителят на нарушението, органа издал акта и евентуалните свидетели се призовават да се явят пред Съда.

2/ Съдът може да разгледа жалбата по същество (при отсъствието на заинтересованото лице) когато (лицето) не е открито на посочения от него адрес.”

22. Според процедурата прилагана по онова време (и до реформата от май 1998 г. въвеждаща касационна инстанция), така произнесената присъда на Съда е окончателна и подлежаща на изпълнение. Все пак, законът определя правото на районния прокурор, в случай на решение или административна санкция за тежко нарушение на закона, по собствена инициатива или по искане на заинтересованото лице, да сезира районния Съд с предложение за преглед по реда на надзора.

23. Според членове 65 и 68 от закона:

„Копие от предложението се връчва на страните, които могат, в седем дневен срок, да представят писмените си възражения.

Предложението за преглед се разглежда на закрито заседание, освен ако Съдът не реши да го разгледа в открито заседание с призоваване на страните/..../

Когато Съдът отмени решение или административна санкция, след това той се произнася и по същността на спора, събирайки, ако се налага необходимите доказателства.”

24. Относно процедура, която следва да се предприеме, при хипотезата, че Съдът счита за необходимо да събере нови доказателства, жалбоподателят е представил решение на Софийски градски Съд от 10 април 1997 г., произнесено по дело на неговия съучастник по същото

нарушение, в което Съдът, след като е приел предложението за преглед и е отменил първото решение е разпоредил открито заседание за разглеждане по същество с призоваване на страните.

ПО ПРАВО

I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 ОТ КОНВЕНЦИЯТА.

25. Жалбоподателят се жалва, че не е могъл да се яви и да осигури защитата си лично или чрез адвоката си, пред съдебните органи взели решение по неговия случай. Той цитира член 6 параграфи 1 и 3с, формулирани в съответните им части както следва:

„ 1. Всяко лице, има право неговото мнение да бъде чуто справедливо и публично (...) от Съд (...), който да реши (...) основателността на всяко наказателно обвинение срещу него (...)

3. Всеки обвиняем има правото на:

(....)

с/ да се защитава лично или да ползува адвокат по свой избор; ако не разполага със средства за заплащане на адвокат, да му бъде предоставена безплатно служебна защита, когато го изискват интересите на правосъдието (...)»

A. Аргументи на страните

26. Правителството приема, че липсата на редовно призоваване на жалбоподателя и на неговия адвокат за заседанието на районния съд на 5 февруари 1997 г. би могло да се счита за нередност в процедурата, но счита, че отмяната на спорното решение в рамките на преразглеждането, поправя това. Правителството подчертава, че от този факт, жалбоподателят не изглежда да е понесъл никакви щети, тъй като единственото доказателствено средство допуснато от Съда е доклада на графологичния експерт, за който адвоката на жалбоподателя е бил информиран предварително. Освен това то подчертава, че в рамките на процедурата по преглед по реда на надзора, жалбоподателят е имал възможността да представи в писмен вид, своите бележки или нови доказателства, нещо което той не е счел за необходимо.

27. От своя страна, жалбоподателят поддържа, че макар Съдът произнасящ се по жалбата за преглед по реда на надзора да е констатирал нарушеното му право на явяване и защита на заседанието от 5 февруари 1997 г., той не е бил в състояние да го поправи. Всъщност, в следствие на отмяната на първото решение, Софийски градски Съд е разгледал делото по същество, без да призове жалбоподателя или неговия адвокат, като отново е лишил заинтересованата страна от същото право. Противно на твърденията на правителството, жалбоподателят счита, че не е имал възможността да представя бележки или доказателства по съществото на делото в закритото заседание на Софийски градски Съд от 9 април 1998 г., тъй като както е било предвидено първоначално, това заседание е трябвало да се произнесе единствено по въпроса за отмяната на първото решение поради нередности в процедурата, а не по съществото на делото.
28. Освен това, жалбоподателят счита, че софийски градски Съд е трябвало след като отмени първото решение, да възобнови пренията по същество и да призове страните на заседание по същество. Той подчертава, че друг състав, на същата съдебна инстанция, е процедирал по този начин по делото на неговия съучастник и касаещо същия случай.

Б. Оценка на Съда

1. Принципи произтичащи от съдебната практика на Съда

29. Съдът припомня, че явяването на един призован пред Съда е от основно значение с оглед провеждането на един справедлив и безпристрастен наказателен процес (*Lala c/у Холандия, решение от 22 септември 1994 г.*, серия А н° 297-А, с. 13, § 33 ; *Poitrimol c/у Франция решение от 23 ноември 1993 г.*, серия А н° 277-А, с. 15, § 35) и, че задължението да се гарантира правото на обвиняемия да присъства на заседанието, било на първата процедура срещу него или пък по време на един нов процес, е един от основните елементи на член 6 (*Hermi c/у Италия [GC]*, н° 18114/02, § 58, ЕСПЧ 2006-...).
30. Всъщност, макар и не изрично посочено в член 6 § 1, правото на всяко обвинено лице да участва в заседанието произтича от предмета и целта на член 6. В допълнение, алинеи с/, d/ и е/ от параграф 3 признават на „всеки обвиняем” правото да „се защитава лично”, „да участва в разпита или да изиска разпит на свидетелите” и „да бъде подпомогнат безплатно от преводач, ако не разбира или не говори езика на който се провежда

заседанието”, нещо което определено не може да стане без неговото присъствие (*Colozza c/у Италия, решение от 12 февруари 1985 г., серия А н° 89, с. 14, § 27 ; Sejdovic c/у Италия [GC], н° 56581/00, § 81, ЕСПЧ 2006-...*)

31. Конвенцията не пречи на лицето да се откаже от гаранциите за безпристрастен процес по нарочен или имплицитен начин. Въпреки това, подобен отказ трябва да бъде направен по безспорен начин и да бъде обкръжен с минимални гаранции, отговарящи на неговата тежест. (*Poitrimol*, цитиран, с. 13-14, § 31 ; *Кунов с/у България*, н° 24379/02, § 43, 23 май 2006 г.). Освен това, за да може за даден обвиняем да се счита, че имплицитно, чрез своето поведение, се е отказал от значимо право от гледна точка на член 6, трябва да бъде установено, че той разумно е можел да предвиди последствията от подобно поведение. (*Кунов*, цитирано по-горе.).

2. Приложение на тези принципи в конкретния случай

32. Съдът отбелязва единодушно, че в решението си относно допустимостта на жалбата от 20 октомври 2005 г., е отхвърлил искането на правителството за недопустимост *ratione materia*, и счита, че член 6 е трябвало да се прилага, в наказателната си част, в процедурата водена срещу жалбоподателя.
33. Съдът припомня освен това, че изискванията на параграф 3 от член 6, от гледна точка на специфичните правни аспекти се изразяват в безпристрастен процес гарантиран от параграф 1; така, че той разглежда оплакването на жалбоподателя в светлината на два свързани текста /вж. *Poitrimol*, цитирано по-горе, с. 13, § 29/.
34. В конкретния случай, жалбоподателят и неговия адвокат, не са могли да присъстват на заседанието на Софийския районен Съд от 5 февруари 1997 г., по време на което е била разгледана жалбата на заинтересования за отмяна на митническа санкция, поради нередовно призоваване на жалбоподателя на неговия стар адрес, въпреки, че неговият адвокат на няколко пъти е искал призовките да бъдат изпращани в неговата кантора. Това обстоятелство е било признато от горната инстанция, Софийски градски Съд, който отменя постановеното решение с този мотив. Въпреки това, този Съд не е бил в състояние да предотврати тази констатирана нередност, тъй като е решил да разгледа същността на делото по време на същото заседание от 9 април 1998 г., и е разгледал жалбата на жалбоподателя без да призове заинтересования и неговия адвокат да се явят и по този начин да им позволят да представят своята защита линия.

35. В това отношение, Съдът не е обединен от аргумента на правителството, че тази ситуация е резултат от небрежността на жалбоподателя, който е пропуснал да представи бележки по отношение на съществото на делото, който да послужат за заседанието на 9 април 1998 г. Всъщност Съдът счита, че по отношение на процедурата за преглед на решенията прилагана в случая, указанията дадени на жалбоподателя в призовката от 10 март 1998 г. и прилагането на същата тази процедура в делото на съучастника на жалбоподателя /вж. параграфи 17 и 22-24 по-горе/ не изглежда не резонно, това че жалбоподателят е счел, че дебатите на 9 април 1998 г., няма да се отнасят до съществото на делото. Във всеки случай, дори ако се предположи, че пропускайки да представи писмени бележки или доказателства, заинтересованото лице се е отказало имплицитно от тази възможност, не може да се счита, че този отказ се отнася и до неговото право да присъства на заседанието и да осигури лично или чрез своя адвокат, защитата си.
36. С оглед на гореизложеното, Съдът констатира, че жалбоподателят е бил лишен от възможността да се яви и да се защитава пред съдебната инстанция, произнесла се по отношение на неговата наказателна отговорност, без да е установено, по безспорен начин, че той се е отказал от въпросното си право. Така, че в следствие на това има нарушение на член 6 §§ 1 и 3 с) от Конвенцията.

II. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

37. По смисъла на член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

A. Вреди

38. Жалбоподателят претендира 20 000 евро (EUR) обезщетение за понесени морални вреди по повод обвинението срещу него и невъзможността да бъде изслушано неговото мнение от съдебната инстанция произнесла се по неговата отговорност. Той претендира също така, като материални вреди произтичащи от нарушаване на член

6, възстановяване на платената сума по глобата, от 270 нови български лева.

39. Правителството не е представило становище по тази точка.

40. Съдът счита, че единствената база, която може да се вземе предвид, за присъждането на справедливо обезщетение, се състои всъщност във факта, че жалбоподателят не е могъл да се яви на заседанието и да осигури защитата си лично или с посредничеството на адвокат и в неспазването на член 6 от Конвенцията. Така, че той не може да спекулира по това, какво е щяло да стане ако тази разпоредба не е била нарушена и не вижда връзка между констатираното нарушение и исканото материално обезщетение (*voir, mutatis mutandis, Hurter c/y Швейцария*, n° 53146/99, § 41, 15 декември 2005 г.). Въпреки това, Съдът счита, че констатираното нарушение на член 6 § 1 е причинило на заинтересования морална вреда, оправдаваща обезщетение. Вземайки предвид всички елементи с които разполага, и произнасяйки се безпристрастно, както го изисква член 41, той присъжда на жалбоподателя обезщетение от 1 000 EUR.

В. Разходи

41. Жалбоподателят претендира също така 7 567 EUR за разходи направени пред Съда, от които 7 000 EUR адвокатски хонорар и 567 EUR разходи за кореспонденция, телефон, канцеларски материали и превод. Той представя договор за правна помощ с който поема задължението да изплати посочената сума на своя адвокат, както и фактури за някои разходи.

42. Правителството не е представило становище.

43. Според съдебната практика на Съда, един жалбоподател може да получи възстановяване на разходите си, само когато е доказана тяхната действителност, тяхната необходимост и резонността на техния размер. В случая, Съдът констатира, че жалбоподателят не е направил разбивка на своите претенции, доколкото не е представил отчет за извършената от неговия адвокат работа, нито пък защо е направил извършените, според него, разходи. В същото време той счита, че жалбоподателят безспорно е направил разходи за представянето на своята жалба и счита за резонно да ги възстанови в размера на общо 1000 EUR, от които следва да се удържи правната помощ предоставена от Европейския съвет, или 701 евро. Така, че той присъжда 299 EUR на жалбоподателя по тази претенция.

В. Мораторна лихва

44. Съдът счита за уместно да базира мораторната лихва върху лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на

Централната европейска банка увеличен с три процентни пункта.

С ТЕЗИ МОТИВИ, СЪДЪТ, ЕДИНОДУШНО,

1. *Приема*, че е налице нарушение на член 6 §§ 1 и 3с) от Конвенцията;
2. *Постановява*
 - а/ че държавата ответник трябва да изплати на жалбоподателя, в срок от три месеца след като решението стане окончателно, съгласно член 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, преизчислени в български лева по курса на деня на плащане:
 - i. 1 000 EUR /хиляда евро/ за морални вреди;
 - ii. 299 EUR /двеста деветдесет и девет евро/ за разходи;
 - iii. Всички суми, които биха могли да бъдат изискуеми като данъци върху тези суми;
 - в/ след изтичането на този срок и до изплащането им, тези суми ще бъдат олихвявани с проста лихва с лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка, валиден през този период, увеличен с три процентни пункта;
3. *Отхвърля* претенцията за справедливо обезщетение над тези суми.

Съставено на френски език, след това съобщено писмено на 18 януари 2007 г. в приложение на член 77 §§ 2 и 3 от правилника.

Клаудиа ВЕСТЕРДИЕК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Председател